

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЩОДО ПРИПИНЕННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

На сьогоднішній день, розглядаючи питання припинення проходження публічної служби, а саме особливостей правового регулювання звільнення з неї, можна виокремити такі 2 актуальні блоки щодо даного питання: по-перше, розмежування у застосуванні трудового та спеціального законодавства, при регулюванні даного виду відносин, по-друге: особливості припинення проходження публічної служби у зв'язку із дією окремих законів, а саме Закону «Про очищення влади» та «Про відновлення довіри до судової влади». Слід зазначити, що досліджуючи обрану тему, не згадати зазначених законів – досить складно, враховуючи увагу, яку нині привернули в суспільстві відповідні нормативні правові акти.

Актуальність проведення розмежування у застосуванні трудового та спеціального законодавства полягає у тому, що виходячи із судової практики, суди і досі допускають іноді помилки при розгляді справ про звільнення з публічної служби, неправильно застосовуючи до спірних правовідносин норми трудового законодавства. Важливо наголосити, що дійсно, згідно норм трудового законодавства, його норми регулюють трудові відносини працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності однак, тим же трудовим законодавством визначено, що порядок вирішення трудових спорів деяких категорій працівників встановлюється законодавством. Так, для осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ, порядок проходження служби та звільнення з неї – має регулюватися законом «Про міліцію» та Положенням «про проходження служби особовим складом органів внутрішніх справ», затвердженим Кабінетом Міністрів.

Правове регулювання звільнення суддів закріплюється у: Законі «Про судоустрій та статус суддів», який в свою чергу, відсилає до Конституції України у частині підстав припинення діяльності судді, та Законом «Про вищу раду юстиції». Для прокурорів – відповідно Законом «Про прокуратуру».

26 травня 2010 року Вищий адміністративний суд України видав інформаційний лист «Про розв'язання спорів, що виникають з відносин публічної служби», у якому вказав, що при вирішенні спорів щодо припинення проходження публічної служби, пріоритетними є норми спеціального законодавства, а норми трудового законодавства підлягають застосуванню лише у випадках, якщо нормами спеціальних законів не врегульовано спірних відносин, та коли про можливість такого застосування прямо зазначено у спеціальному законі. Зокрема, у своєму листі суд також зазначив, що такими спеціальними законами як: «Про державну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», передбачається можливість поширення на службові відносини трудового законодавства, а відтак, підстави припинення служби у таких випадках діляться на: загальні, передбачені Кодексом законів про працю, та спеціальні – передбачені, відповідно, спеціальними законами. Загальними підставами звільнення державних службовців – є зокрема ті, що встановлені у ст. 36 КЗпП (угода сторін, закінчення строку, призов або вступ працівника на військову службу, розірвання договору з ініціативи працівника та ін.). До спеціальних підстав належать такі: Порухення умов реалізації права на державну службу, порушення присяги державного службовця, або відмова від її прийняття, виявлення обставин, що перешкоджають зайняттю державним службовцем відповідної посади.

Таким чином, законодавством та судовою практикою проведено розмежування у застосуванні норм трудового та спеціального законодавства до справ, щодо припинення проходження публічної служби, та чітко визначено, у яких випадках до відносин публічної служби слід застосовувати норми трудового законодавства. Як яскравий приклад, який ілюструє наявність у судів певних складнощів щодо такого розмежування, при регулюванні окремих аспектів припинення проходження публічної служби – можна зазначити Постанову Верховного суду України від 17.02.2015 р. №21-8а15, у якій спірним було питання, щодо

застосування норм трудового та спеціального законодавства при вирішенні питання про стягнення грошового забезпечення за час вимушеного прогулу працівника РВ ГУ МВС. Щоправда слід відмітити досить спірний момент: у даному судовому рішенні найвища судова інстанція вказує на перевагу норми підзаконного акта над нормою закону в силу того, що норма підзаконного акту є спеціальною нормою.

Аналізуючи питання припинення проходження публічної служби у зв'язку із дією Законів «Про очищення влади», та «Про відновлення довіри до судової влади в Україні», необхідно зазначити, що першим законом встановлюється перелік посад, із заборонаю їх обіймання протягом встановлено законом терміну для тих службовців, які їх обіймали у період з 25.02.2010 по 22.02.2014 року, так, для інших категорій державних службовців, передбачається проведення перевірки, визначеної порядком, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. Але слід наголосити, що ст.55 Конституції передбачено, що «Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб». Відповідно, при оскарженні наслідків застосування згаданих вище законів особою, до якої відповідні норми були застосовані, якщо вона не згодна із висновками, що були зроблені відповідними посадовими особами щодо неї, або вбачає, наприклад, порушення встановленого порядку здійснення перевірки, недотримання принципів люстрації, які чітко визначено у відповідному законі, або процедури звільнення – то таке оскарження буде відбуватися в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства, для вирішення спорів щодо припинення проходження публічної служби. Для окремих категорій службовців може бути передбачено особливий порядок оскарження, так, наприклад, органом, уповноваженим вирішувати питання про направлення подання про звільнення судді суду загальної юрисдикції – є Вища рада юстиції, а згідно КАС, її рішення може бути оскаржено до Вищого адміністративного суду України, як до суду першої інстанції. Такий же само порядок звільнення передбачено і законом «Про відновлення довіри до судової влади в Україні», де сказано, що за результатами перевірки судді, висновок тимчасової спеціальної комісії про порушення суддею присяги, у разі його встановлення, разом із матеріалами перевірки направляється до Вищої ради юстиції, законом також передбачається право на оскарження суддею рішення відповідної ради.